

ژاپون

بقلم آقای میرزا علیخان فولادوند محصل از پاریس

شناسائی ملت ژاپون برای افراد ایرانی نهایت لزوم را دارد. گذشته از منافع اقتصادی و سیاسی بی بردن به ترقیات فوق العاده سریع و کامل این ملت بدون شك برای جوانان، درس عبرت و مهیج بزرگی خواهد بود. افتتاح باب مناسبات تجارنی و سیاسی با دولت ژاپون که اخیراً انجام گرفت مانند تمام اقداماتی که در این چند سال اخیر در ایران شده است بسی قابل تقدیر و يك کار فوق العاده لازمی بود.

نه تنها در ایران بلکه در اروپا هم هنوز بطوریکه باید و شاید همه کس از ترقی فوق العاده سریع و مجیر العقول ژاپونیها اطلاع ندارد و امروز اشخاصی هستند که پس از مراجعت از شرق اقصا و مشاهده تغییرات حاصله بوسیله کنفرانس و نشر مقالات لزوم شناسائی و ارتباط با این مردم فوق العاده را با نهایت سماجت به هموطنان خود گوشزد میکنند.

در همان موقعیکه سفیر ژاپون بایران وارد می شد در این شهر کوچک فرانسوی که من اقامت دارم یک نفر صاحب منصب بحری که در عین حال یگنفر نویسنده و شرق شناس مشهور است کنفرانسی در موضوع ژاپون میداد این شخص که معروف است به **Cloud Farrere** صاحب تالیفات عدیده و همکار **Perre Loti** معروف و مثل او تمام عمر خود را در مسافرت بر و بحر گذرانیده و شیفته معالک شرقی و بهمین جهت بیشتر تالیفات این دو نفر دریا نورد و نویسنده راجع به شرق اقصی و شرق وسطی است. اگر چه این شخص شاید نزدیک هفتاد سال داشته باشد ولی فوق العاده

خوش قواره و خوش سیما و طراوت جوانی را کاملاً حفظ کرده از طرفی هم متانت پیری و موهای سفید بر زیبایی او افزوده اند.

یکی از معروفترین تصنیفات او کتابی است موسوم به *La bataille* که در روس جنگ روس و ژاپون نوشته شده است. این کتاب قدرت قلم و موثکافی و اطلاعات وسیع نگارنده اشرا بخوبی در معرض نمایش در میاورد نویسنده این کتاب بطور ساده گوی و بدون استعمال عبارات پیچ در پیچ روح وطن پرستی شجاعت بردباری استفاده از موقع و بالاخره تمام محسناتی که يك ملت عقب افتاده و در خواب رفته ثیرا در عرض نیم قرن در ردیف متمدن ترین و عالم ترین و مخصوصاً قوی ترین ملل در میاورد مجسم کرده است چون موضوع کنفرانس در روی همین کتاب بود که خیلی مشهور و در چندین زبان ترجمه و چاپ شده است و بعلاوه کنفرانس دهنده شهرت تامی دارد، جمعیت زیادی حاضر بود. تمام حضار از معلمین، دکتراها، قضاة و اشخاص تحصیل کرده تشکیل شده و این سفر بر عکس اغلب اوقات مستقیم مغبون بوده و در موقع خروج بهم تبریک میگفتند.

Claude Farrere بطور اختصار تاریخ ژاپون را با عادات و رسوم آنها و صفات افراد این ملت بیان کرده و بواسطه بداعت و صحت حکایت فوق العاده مورد تقدیر و تهنیت حضار واقع شد

این کنفرانس نتیجه سالها زندگی و مسافرت در آن مملکت و نجسس در تاریخ و آداب و رسوم آن بوده و برای هر کس بی بردن باین جزئیات که روح يك ملتی را در معرض شناسانی میگذارند ممکن نیست.

من در همان ین کنفرانس يك یاد داشتهائی برداشته و حالا که قریب سه ماه میگذرد به کمک آن یادداشتها هر چه در خاطر من مانده است مینویسم

« ژاپون یکی از قوی ترین و عالمترین مال و برای همه لازم است که این ملت را کما هو حقّه بشناسند . ژاپونیا امروز در صنایع در ادبیات در علوم و هم از نقطه نظر نظامی در ردیف مهم ترین مال هستند . دو قضیه ذیل پیشرفت و توجه آنها را به بزرگترین و کوچکترین امور بخوبی ظاهر میکند : دیروز گذشته در سفارت Pérou در پاریس (یکی از ممالک امریکای جنوبی) جشنی بافتخار تولد یگنفر از شعرای این ملت بر پا بود سفیر ژاپون مقیم Pérou تکراراً از اینکه نتوانسته در پاریس بمناسبت این جشن حضور نماید رسانده معذرت خواسته بود .

چند روز قبل در لندن یکی از اطباء بزرگ انگلستان که رئیس يك دارالتجزیه مهم دولتی است اظهار تأسف میکرد که گرچه مخترع اصلی اروپائیا هستند ولی امروز ژاپونیا از زحمات ما بیشتر استفاده برده و سائل آنها کاملاً جدید تر و کامل تر شده و عنقریب از هر حیث در درجه اول واقع خواهد شد . «

بعقیده Cloude Barréro ژاپونیا از نژاد زرد نیستند . اجداد آنها از ساکنین اقیانوس کبیر و سرخ پوست بوده اند و قریب دو هزار سال قبل بجزایر کنونی مهاجرت کرده و آنها را از تصرف Aïmos ها که يك طوائف وحشی بوده اند خارج و تصاحب کرده اند

چون این قوم از همانوقت هم استعداد مخصوصی در تقلید عادات و آموختن صنایع و تمدن ملک دیگر داشتند و توانستند تمدن و آداب دیگران را بطور بهتره تغییر داده و مطابق احتیاجات و نایفه ملی خود در آورند آداب و رسوم و همچنین علوم و صنایع چینی ها که آنوقت رو به انحطاط میرفتند انتخاب و در تکمیل آن کوشیدند مقتضیات آب و هوا - اختلاط و امتزاج چینی هادر

ژاپونها تاثیرات بزرگی کرده بطوریکه امروز آنها را بغلط از شعبات نژاد زرد تصور میکنند .

تغییر رنگ و بشره اروپائیانیکه مدتی در چین زندگی میکنند بخوبی ثابت میکند که ژاپونها را نباید بواسطه زرد بودن از نژاد زرد محسوب داشت . پس از قرار گرفتن در این جزایر ژاپونها با سرعت غریبی رو به ترقی گذاشتند و با استعداد مخصوصی که دارند موانع مادی و معنوی که سر راه تعالی آنها بود مرتفع کردند .

خط چینی برای خود انتخاب کردند این انتخاب بدو عملی نبود زیرا زبان چینی يك و تدیست یعنی هر کلمه دارای يك صدا بیش نیست و خط چینی که نوعی از نقاشی است برای همین زبان تالیس شده در صورتیکه زبان ژاپونی مثل زبانهای کهنوی مغرب زمین چند و تدی است و بسا آن خط مرافقت نمی کرد ولی ژاپونها با سهولت و بکمک قوه ابتکاری که دارند آن خط را تغییراتی داده و با زبان خود مرافقت دادند در قرون اخیر استعمال کردن این حروف تهجی که از هشتصد حرف تجاوز میکند برای چاپ غیر ممکن یا لا اقل کار فوق العاده مشکل و صعب العملی بنظر میامد ولی ژاپونها باز هم باهوش مخصوص خود این کار را عملی و کاملاً سهل کردند .

تمدن ژاپونها : از حیث صنایع ظریفه مثل نقاشی مجسمه سازی قام زنی معمارے و بالاخره تجارت ژاپونها روز بروز در ترقی بوده و در قرن شانزدهم حتی از اروپائیا هم جلو بودند و بناهاییکه از آن موقع باقی است باعث عبرت و تحسین تمام مسافرین اروپائی شده که کتابها درین خصوص نوشته اند و مفصلترین و کاملترین آنها شرحی است که **Pierre loli** از مقبره یکی از میکادوها نوشته است .

ادبیات و فلسفه ژاپونیا خیلی در تحت تاثیر ادبیات و فلسفه چینیا واقع شده ولی مع هذا شخصیت خود را بخوبی نشان میدهد و در ادبیات ژاپونیهادر نظم یا نثر افکار خیلی ظریف و دقیق زیاد است .

طرز حکومت ژاپون : هر چند که قبل از قرن دوازدهم اسناد کافی برای دانستن تاریخ ژاپون در دست نیست ولی آنچه تا بحال ثابت شده است اینستکه سلسله سلاطین فعلی آنوقت هم در رأس حکومت و محل ستایش بوده ژاپونیا آنها را از آفتاب و بازماندگان خداوندان می پنداشته اند

در قرن دوازدهم یکی از فامیل های مهم نفوذ زیادی در دربار و مملکت بهم رسانید و این نفوذ روز بروز رو بتزاید گذاشت چنانچه من بعد حکومت حقیقی در دست رؤسای این طائفه بود و آنها امپراطور را که ظاهراً خیلی احترام و بسکه ستایش میکردند از میان جوانترین شاهزادگان انتخاب و همینکه قدری بزرگ تر شده و میخواست در امور سیاسی دخالت کند او را معزول و طفل دیگری را بر تخت می نشاندند . باین ترتیب چند قرن یک حکومت مرکزی وجود داشت ولیکن وحدت ملی و قوه مرکزی وجود نداشته و ماوک الطوائفی در تمام اطراف حکم فرما بود . در تمام این مدت جنگهای خونینی در داخله مملکت ادامه داشت

این جنگها گرچه خیلی مجرب و مدهش ولیکن چون در جزئیات وقایع آنها کاوش کنیم صفات حسنه و مردانگی و تعالی روح افراد آن مات را بخوبی ظاهر می سازند .

مثلاً مکرر اتفاق افتاده که ژاپونیا دشمن مغلوب خود را که بسی بآنها صدمه زده بود بهیچ وجه متعرض نمی شدند - یا اینکه برای حفظ شرافت خود بزرگترین فضائل نظامی را بروز داده و نشان دادند تا چه اندازه نوع

بشر می تواند متهور و جسور باشد .

مکرر دیده میشود که زنهای عالم یاغی گرے بر افراشته مانند شجاع ترین مردان شمشیر بدست گرفته و مدتها دولت و دشمنان خود را دچار مخمصه کرده اند ولی پس از مغلوب شدن تنبیهی که در باره آنها قائل شده بودند کناره گیرے و انزواء در يك مكان مذهبی بوده است - يك اتفاقی که در بین تمام این جنگهای داخلی دیده میشود و فوق العاده جاب توجه را میکند عقیده ژاپونی ها نسبت به شخص امپراطور است . در مقابل یاغیان که بر ضد حکومت قیام میکردند وزراء و سرداران امپراطور را که بطوری که گفته شد يك دافع بوده است همیشه به اردوی خود می بردند . مکرر اتفاق افتاد که اردوهای دولتی بکلی منهدم و سرداران طعمه مرگ شدند ولی شخص امپراطور در همه موقع از خطر مرگ محفوظ و کاملاً در امان بوده و ممکن نبود خطر جانی برای او باشد .

در عهد وسطی قضیه شوالیه در ژاپون هم مانند اروپا وجود داشته ولی شرایط آن خیلی سخت تر بوده است . (سابقاً در اروپا حکومت های مرکزی قوی نبوده و تمدن اشخاص نیز پایه نرسیده بود که آنها را از ارتکاب باعمال غیر مستحسنه منع و بااجراء اعمال پسندیده وادارد لهذا کیشیها و نجبا شوالیه را تاسیس کردند : جوانان نجیب و دایر خود را به یکی از نجبا معرفی کرده و پس از مدتی خدمت قسم یاد کرده و متعهد می شدند که شرایطی را که یک نفر شوالیه باید انجام دهد اجرا دارند

این شرایط عبارت بودند از دستگیرے به ضعف شرافت، نفس جان فشانی در راه مذهب سخاوت در حق دشمنان مغلوب احترام بزنها و غیره)
يك شوالیه ژاپونی می بایستی این شرایط را انجام دهد ولی تکالیفی دیگر

هم داشت که در قوانین شوالیه های اروپا نبود ، مثلاً يك شوالیه مغلوب نمی بایستی وجود داشته باشد و اگر در جنگ کشته نمیشد خویشین را هلاک کرده و متحمل بار تنگ نمی شد

ترقی در علوم و تمدن امروزی افکار و عقاید قدیم را از ژاپونیهاساب نکرده و باز هم بیدار ترین و مطلع ترین آنها احترام آداب و رسوم را کور کورانه و بدون چون و چرا مراعات کرده بخلاف از آنها مخالف نجابت و مردانگی می یابند . چنانچه ژنرال Nagui فاتح جنگ روس و ژاپون با زنش پس از مرگ امپراطور انتحار کرده و نخواسته بعد از مرگ ولی نعمت خود زنده باشند .

چیزی که از همه اینها عجب تر و قابل توجه تر است اینست که این قومی که دارای این فضائل و خشونت نظامی است در مواقع عادی از حساس ترین ، متواضع ترین و ظریف ترین اقوام است

در سال ۱۵۴۹ یک نفر مبلغ عیسوی Saint Francois Xavier باجمعی کشیش ژاپون رفته و مشغول تبلیغ مذهب عیسوی شدند . ژاپونیها آنها را بکای آزاد گذاشته و متعرض نشدند و مذهب عیسوی هم خیلی پیشرفت کرد ولی جانشینهای این مبلغ از خوبی این مذهب استفاده کرده و علاوه بر تبلیغ مذهب خود حملاتی بر ضد مذهب امپراطور نمودند (در ژاپون دو مذهب وجود داشته یکی شین نوایسم Shintoisme که آنها مذهب اجداد می نامند و امپراطوران بسایستی این مذهب مقدس را دارا باشند دیگری بودیست Bruddhiisme است که از چین بانجا نفوذ کرده و بیشتر از دو ثلث مردم ژاپون آنها قبول کرده اند .

تبلیغات کشیش های عیسوی بر ضد مذهب امپراطور باعث شد که

ژاپونبها تمام خارجی ها را از خاک خود بیرون ریخته و بنادر تجارتی خود هم که تا آنوقت باز و بیشتر ملک اروپائی و اعراب را می پذیرفتند بهر و همه بستند و گمان کردند که از خارجیها بی نیاز و بخودی خود می نوانند زندگی کنند این اتفاق مقارن بود با سال ۱۶۳۷

از این تاریخ تا سال هزار و هشتصد و پنجاه و چهار برای هیچ خارجی دخول در خاک ژاپون میسر نبود. فقط يك کشتی تجارتی از برتقال Portugal در يك موقع معینی از سال داخل بنادر تجارتی ژاپون شده و چون مبادلات اجناس با پول طلا که آنوقت در اروپا خیلی گران بود برای آنها خیلی صرفه داشت بی اعتنائی و تفری که نسبت بانها می شد تحمل میکردند. این کناره گیرے و عدم اطلاع از سایر ممالک دنیا که مخصوصاً در آنموقع داخل يك مرحله جنید و درخشانی از آمدن و اختراعات می شدند ژاپون را در حالت توقف نگاه داشتند و در این دو سه قرن که اختراع آلات حربیه جدید و گاز و الکتریسته و هوانوردی و بخار میرفت دنیا را بصورت جدیدے در آورد ژاپون بکلی بی خبر و در خواب غفلت ماند. در سال هزار و هشتصد و پنجاه و چهار يك کشتی تجارتی آمریکائی در نزدیک سواحل ژاپون غرق و ملاحان آن که از مرك نجات یافته بودند به بنادر ژاپون وارد شدند ولی ژاپونی ها که بیشتر از دو قرن بود اروپائی را بخاک خود راه نمی دادند با خشونت این اشخاص را هم خارج و به عجز و لایه آنها اعتنائی نکردند

مدتی نگذشت که چند کشتی جنگی از ممالک متحده امریکا در سواحل ژاپون رفته با وجود منع سربازان داخل بندر شده و از حکومت خواستند که این بی حرمتی که نسبت به امریکائیهای از خطر بسته شده است جبران

و رسماً معذرت بخواهند. بدیهی است که حکومت شهر این تقاضا را رد کرده و کشتی‌ها از بندر خارج و شهر را بتوپ بستند.

ژاپونیا که بواسطه عدم رابطه با سایر دول بکلی از وجود توپ بی اطلاع و این دشمن خطرناک را نمی شناختند ناچار به تسلیم و همان حکومت رسماً معذرت خواسته و فردای آنروز بطوریکه از یکنفر ژاپونی نجیب انتظار مرفت خود را گذشته و نیک معذرت خواستن را بدین ترتیب متحمل نشد این واقعه مانند يك صاعقه تمام ملت ژاپون را مرتعش و متزلزل کرده شرافت و غیرت ملی آنها را زخم‌دار کرد. و تمام مردم از وضع و شریف به خطای خود که عبارت از کناره گیری از عالم و يك غرور جاهلانه‌ئی بود پی بردند.

طبقه Doimios یعنی ابازان یا طبقه متوسطه با هم متحد شده درباریان متنفذ و رؤسای ملوک الطوائفی را در مدت کمی مغلوب و معدوم نموده حکومت مطلق را بدست امپراطور یا میکادو دادند.

پس از اتفاق این قضیه ژاپون بسرعت برق پیش‌رفته و در تمام امور آن بهبودی کامل فراهم و باعث عزت امام عالم را فراهم کرد.

ژاپونیا عده معتدبه از معلم و مهندس و صاحب منصب بری و بحرے از خارجه استخدام ادارات خود را مرتب کرده به نظام و تجارت و زراعت و صنعت و کشتی رانی سروصورت کاملی دادند و در عین همان حال جوانان خود را به تمام ممالک اروپا فرستاده و چون این جوانان معتقد بودند وطن و ملت خود را از ذلت خارج بکنند با نهایت جدیت تحصیلات خود را ختم و در مدت کمی بکلی از استخدام خارجیا بی نیاز شدند.

تجارت و صنعت ژاپون زودے توسعه غربی پیدا کرده و بحریه جنگی

و تجارتي آنها بیشتر از همه ترقی کرد بطوریکه قریب سی سال بعد یعنی در سال ۱۸۹۴ که با چین داخل جنگ شدند بحریه آن دولت را که خیای مهم و بوسیله صاحب منصبان انگلیسی مدتها بود تشکیل شده بود بکلی منهدم کردند و قریب ده سال بعد یعنی در ۱۹۰۰ بزرگترین فتوح بحری را که تا بحال برای يك ملتی فراهم شده باشد در مقابل روسها بچنگ آوردند.

از آن سپس ملت ژاپون متصل در بهبودی تجارت و صنعت خود کوشیده و قواعد بری و بحری خود را کامل نموده است در موقع جنگ بین المللی با يك سهولت و سرعتی متصرفات شرقی آلمان و بنادر آنرا تصرف کرد که بار دیگر مقام مهم نظامی خود را بعالم ثابت نمود ترقی این ملت منحصر به پیشرفت های نظامی تنها نبوده و در راه اقتصادیات و صنایع قدم های بزرگ تری برداشته است امروز کشتی های تجارتي ژاپون امته و محصولات صنعتی او را بدورترین ممالک اروپا و امریکا برده و با بهترین قیمتی بفروش میرسانند - این امته منحصر به چینی و ابریشم یا پارچه های ابریشمی و مینا کاری و پرده های نقاشی که از محصولات قدیمی ژاپون هستند نبوده بلکه بیل های ژاپون و کاغذ و بری ماده مصنوعی و شیمیائی این مملکت در شهر برلن و لندن مورد توجه و طالب بی شمار دارد

بالاخره در ختم کنفرانس و شاید برای اصل مقصودیکه در این کنفرانس داشت **Cloude Frarrere** اظهار کرد: « ملت ژاپون يك ملت غریبی بوده دوستی و دشمنیش برای هر مملکت دور دستی هم باشد باعث بیم و امید است ازین جهة ما نباید از آنچه در شرق اقاصا میگذرد بی اطلاع مانده و تصور کنیم بما مربوط نیست.

ژاپونیهاییکه در خاک خود آن مملکت زندگی میکنند بیشتر از هفتاد

مليون و در كل يعنى با آنهايکه به متصرفات ژاپون مهاجرت کرده اند قريب صد مليون مي باشند و بواسطه توالد و تناسل فوق العاده زياد با يك سرعت غريبي عده آنها زياد ميشود اما خاك خود ژاپون داراي سيصد و هشتاد هزار كيلومتر مربع و با متصرفات آن داراي هفتصد و شصت هزار كيلومتر مربع است (در اينصورت ژاپون با متصرفات آن قريب نصف و بدون متصرفات يك پنجم ايران مساحت دارد) بديهي است اين جمعيت فوق العاده که روز بروز هم در ترقی است در اين مملکت باين کوچکی نمی تواند ارتزاق کند و هر قدر هم فلاحت را وسيع و کامل کرده اند آذوقه بقدر کفاف تهيه نمیشود ، باين جهت ژاپونيهان ناچار هستند يا با استراليا يا با امريکا شمالی که با آنها نزديک و آب و هوای آن مناسبت آنهاست مهاجرت کنند

استراليايهان که خیلی تنگ و با وجود تمام وسائل طبيعي هر سال مقداری کسر خرج و آذوقه آنها را انگليسيها که قيم آنها هستند بايد پردازند ميل ندارند افراد زحمت کش و فعال ژاپونی را در خاك خود بينند و اما امريکايها از نقطه نظر سياسي ميل ندارند نفوذ مملکت ديگری در آنها داخل شود در صورتيکه مهاجرت ژاپونيهان از روی عسرت و عدم وسيله ارتزاق و نه از نقطه نظر سياسي و عالم گيري است .

اين کشمکش ييوسته ادامه دارد و اگر امريکايها و استراليايهان به سماجت خود ادامه دهند باعث يك جنگ مدهشی در شرق اقصى شده و در اينصورت وای بحال آن ملتی که ژاپونيهان را متصل بجنگ مجبور کند اگرچه نمی توان تصور کرد که يك چنین جنگ دور دستي تاثيرات مستقيمی در ممالک اروپا خواهد داشت ولی از نقطه نظر صلاح پرور و حق دوستی بهر وسيله است بايد با امريکايها فهماند که سماجت بی جهت آنها باعث يك خراب عالم سوز ديگری ميشود .

(انتهی)

در این دو سه ماه اخیر دو قضیه دیگر عظمت دولت ژاپون را بخوبی در عالم ثابت و او را در رأس دول قرار میدهد یکی از آنها قضیه خلع سلاح بحری است : دولت انگلیس و ممالک متحده در جمع آورے يك کنفرانس پیش قدم بودند زیرا انگلیس برای حفظ سیادت بحرے که از چندین قرن باو تعلق داشته ناچار است هر قدر امریکائیها جهازات تهیه کنند او هم عقب نمانده و مقداری زیاد تر تهیه کند از طرفی هم اقتصادیات این مملکت فوق العاده خراب و عده بی کار زیاد و بحران غریبی را طی میکنند و در اینصورت ساختن جهازات جنگی که مخارج کمتری را ایجاب میکند روز بروز اقتصادیات آنرا بیشتر دچار سختی میکند

اما امریکائیها که در چین و هند و جزایر اقیانوس کبیر منافع تجارتی مهمی دارند خود را از طرف ژاپون در تعهد دیدند و آنها هم ناچار بودند که برای جاو گیری از تعرضات فرضی که ممکن است ژاپون با آنها بکند بحریه خود را توسعه دهند بدین ترتیب پیشرفت و عدم پیشرفت کنفرانس لندن منوط به اقدام دولت ژاپون بود و اگر آن دولت برای محدود کردن بحریه خود حاضر نبود اقدامات سایرین بلا نتیجه و زحمات آنها بی ثمر بود

چون دولت ژاپون میل خود را به حفظ صاحب نشان داده و کمال مساعدت را کرد تا اندازه کنفرانس پیشرفت کرده این سه دولت با هم قرارها را مبنی بر موقوف گذاشتن ساختمان جهازات جدید داده و فرانسه و ایتالیا را که از اول هم برای خالی نبودن عریضه دعوت شده بودند بحال خود گذاشتند

دوم جشن اختتام تعمیر و ساختمان شهر توکیو است که با عزامت غریبی در حضور میکادو و سیصد هزار نفر تماشاچی انجام گرفت زیرا در اثر زلزله ای که در ۱۹۲۳ دو شهر توکیو Tokyo و یوکوهاما Yokohama را

ویران و قریب هشتاد هزار نفر را بحرك فرستاد دولت ژاپون با سرعت خارق العاده ئی در مقام تعمیر بر آمده و از این موقع نیز استفاده کرده برای اینکه شهر را بطور جدید ساخته خیابانها را وسعت داده و خانها را مطابق احتیاجات امروزه بسازد . این کار مهم که تا بحال سابقه نداشته و بسایک وقت کمی با نهایت خوبی انجام گرفت و یک شهر معظمی از نو ساخته شد ترقی صنعت و پیشرفت این مات را در اختراعات جدیده بار دیگر بهالم ثابت کرد . برای تعمیر و ساختمان شهر نو کیو که خیلی کمتر صدمه دیده بود دولت مقدار ده ملیارد فرانك خرج کرده و آنچه اشخاص و کمپانیها خرج کردند چندین بار از این زیاد تر است .

بزان سن ۲۸ آوریل

✽ علی فولادوند ✽

(ادبیات فارسی در ژاپن)

پروفیسور شیژرو آراکی ژاپنی متخصص در خواندن خطوط قدیمه کتابی در تاریخ ادبیات ایرانی بزبان ژاپنی تألیف کرده در آن کتاب در مقدمه چنین می نویسد که من پس از خواندن سی جلد کتاب که راجع بادبیات فارسی قدیم و جدید در اروپا و آمریکا طبع و ترجمه شده بود و ملاحظه در کتیبه های قدیم ایران این کتاب را تألیف نمودم (اسامی کتب فوق الذکر را با اسم مؤلف و تاریخ و محل طبع آن در اول کتاب درج نموده است) پروفیسور مذکور تاریخ ادبیات ایرانرا بدین ترتیب مرتب کرده است .